

stino loquar, eorumque ora obstruant, & linguis premunt, qui loqui nondum valent.

63. Ad confirmationem dicendum; Christum non esse actum infideliū, sed solum in potentia, ut docet S. Thomas loco allegato in resp. ad 1. unde non oportet quod Christus in eos actū influat aliquid auxilium supernaturale, sed sufficit quod possit illud influere. Et in isto tum in parvulis non baptizatis, tum in adultis reprobis, & usu rationis carentibus, quorum Christus est caput, & tamen nullum auxilium supernaturale actū in eos influit. Unde istud quoque argumentum vires suas perdit in parvulis.

64. Objicies secundū: Nullus est peccator, quantumcumque obduratus, qui quandiu vivit non possit de peccatis agere pœnitentiam; nam ut ait S. Thomas 3. p. qu. 86. art. 1. *Dicere quod aliquod peccatum sit in hac vita, de quo quis pœnitere non possit, errore est:* Ergo nulli peccatori, quantumcumque obdurato, denegatur gratia sufficiens ad pœnitendum.

65. Respondeo duobus modis hominem posse dici potenter ad agendum pœnitentiam: Primo ab intrinsecō, id est per principium sufficiens, intrinsecē in ipso receptū; & hoc modo regulariter loquendo peccatores sunt potentes ad agendum pœnitentiam, ratione auxilij sufficiens, quod, instantē praecepto de agenda pœnitentia, à Deo recipiunt: Secundū ab extrinsecō, potentiā fundatā in virtute gratiae conferibilis à Deo, & in arbitrij libertate ad bonum & malum; & hoc secundo modo peccatores indurati, quibus Deus interdum in pœnam præcedentium peccatorum, auxilia sufficiens denegat, postulūt dici potentes ad pœnitendum, non autem primo. Unde verissimum est quod docet D. Thomas loco allegato, erroneum esse dicere quod aliquod peccatum sit in hac vita, de quo quis pœnitere non possit, potentiā scilicet intrinsecā, vel extrinsecā, jam explicat.

66. Dices, Ut quis inexcusabiliter obligetur ad aliquem actum, debet esse intrinsecē potens ad illum eliciendum: Sed peccatores obdurati inexcusabiliter obligantur ad agendum pœnitentiam: Ergo debent esse ab intrinsecō potentes ad pœnitendum, per auxilium sufficiens, intrinsecē in illis receptū.

67. Respondeo negando Majorem, potest enim quis inexcusabiliter obligari ad aliquem actum,

quamvis careat potentia intrinsecā ad illum, si talis defectus & parentia ex ejus culpa oriatur. Sicut ergo ebrius non excusat ab homicidio vel adulterio, quod in ipsa ebrietate committit, in quam suā culpā incidit. Nec sacerdos qui breviarium project in mare, ut se redderet impotentem ad recitandum officium, ab ejus obligatione eximitur, donec voluntaria illam projectionem, per pœnitentiam retractaverit. Ita similiter, quamvis obdurati careant potentia intrinsecā, & auxilio sufficiens ad pœnitendum; quia tamen in talem pœnitentiam ex voluntaria culpa incidentur, & auxilio sufficiens in pœnam præcedentium peccatorum privati sunt, nec à peccatis excusantur, nec ab obligatione pœnitendi eximuntur. Unde Augustinus lib. 1. operis imperfecti in Julian. pag. 115. ait *peccandi necessitatem, illius peccati esse pœnam, quod nulla necessitate commissum est.* Eandem doctrinam tradit D. Thomas 3. contra Gent. cap. 160. his verbis: *Quamvis illi qui in peccato sunt, vivare non possint per propriam potestatem, quia impedimentum gratia praestent vel ponant, nisi auxilio gratie præveniantur: nihilominus tamen hoc eis imputatur ad culpam, quia hic defectus ex culpa precedente in eis relinquitur. Sic ut ebrius ab homicidio non excusat quod per ebrietatem commisit quanto suā culpā incurrit.*

68. Instabis: ex hac doctrina & solutione sequitur quod motus primi primi sensualitatis, ignorantia invincibilis, & infidelitas negativa, sint peccata, cùm proveniant ex culpa præcedenti, nemp̄ peccato originali, quod est nobis voluntarium in capite.

Sed negatur sequela, ut enim idem S. Doctor recte observat in 2. dist. 30. qu. 1. art. 2. hoc inter peccatum originale & actuale intercedit disserimen, quod cùm primum sit quedam culpa natura, ad illud sufficit voluntas in natura illa, seu in capite illius natura; istud vero, cùm sit culpa personalis, requirit voluntatem personæ. Quare cum prædicta non sint nobis voluntaria voluntate personæ, sed duntaxat voluntate naturæ, vel capitum illius, non habent rationem culpa, sed pœna. Unde idem Doctor Angelicus 2.2. qu. 10. art. 1. *Infidelitas, si accipiat secundum negationem puram, sicut in illis qui nihil audierunt de fide, non habet rationem peccati, sed magis pœna, quia talis ignoratio diuinorum, ex peccato primi parentis consecuta est.*

TRACTATUS VI.

DE SACRO ET INEFFABILI
Mysterio Sanctissimæ Trinitatis.

OC Mysterium non immerito appellat Nazianzenus *anigma sacrissimum*, cuius perfecta intelligentia, usque ad claram Dei visionem, differenda est. Unde non otiosè in Evangelio dicitur, de nocte venisse quandam ad amicum suum, & rogasse: *Amice accommoda mihi tres panes*: quos non esse aliud, quam Trinitatis cognitionem, quæ verus animi cibus est, docet Augustinus Serm. 29. de Verbis Domini. De nocte enim venit, quia obscura & caliginosa est, quandiu in hac vita mortali sumus, trium personarum in unitate indagatio, & Beatorum est verius, quam hic peregrinantur. Quod etiam fortè sub Mysterio indicatum est Genel. 18, dum dicitur Abraham in ostio tabernaculi fuisse, quando tres vident, & unum adoravit: quasi tunc incipiat anima, in Trinitate Personarum naturæ unitatem aspicere, cùm in extremis constituta, è tabernaculo corporis egreditur. Quare egregie Augustinus lib. 7. de Trinit. cap. ultimo: *Trinitas fide teneatur, donec illucescat in cordibus nostris, qui ait per Prophetam, nisi credideritis, non intelligeris.* In hoc ergo per vestigando Mysterio, constanter tenenda est anchora fidei; unde priusquam difficultates scholasticas aggrediamur; & de processionibus, relationibus, & Personis Divinis, ac eorum proprietatibus, cum Scholastici disputemus; ut tanti Mysterij fides ac veritas, firmius in cordibus nostris stabilitur, ac præcipui hæreticorum errores adversus illud, in hujus Tractatus limine convellantur, aliqua de veritate & cognoscibilitate illius, ad modum præambuli ad difficultates scholasticas, præmittenda esse censuimus.

CAPUT I.

De veritate Mysterij Sanctissimæ Trinitatis.

HUJUS Mysterij fides in eo præcipue sita est, ut unum Deum in tribus personis subsistentem, firmiter credamus & profiteamur; unde ut illius veritas stabilitur, in primis realis personarum distinctio & pluralitas, contra Sabellium; deinde earum consubstantialitas, contra Arianos & Macedonianos, probanda est.

§. I.

Datur in Deo realis personarum distinctio.

1. Hæc veritas in primis in capite primo Genesis ter insinuatur. Primo cum dicitur: *In principio creavit calum & terram*, in Hebreo enim habetur creavit Elohim, id est Dii, seu Iudices. Quibus verbis per ly *creavit*, quod est in singulari numero, unitas divinæ naturæ, & per ly *Elohim*, quod est

in plurali, personarum pluralitas designatur. Secundū verbis sequentibus, *Fiat lux & facta est lux.* Et videt Deus lucem quod esset bona. Nam ut notat S. Thomas 1. p. qu. 74. art. 3. ad 3. insinuatur persona Patris in Deo dicente, *Fiat lux*: persona Filij, in Verbo quo dicitur; & persona Spiritus sancti, in complacentia quæ videt Deus lucem quod esset bona. Tertiū cùm dicitur in eodem capite: *Faciamus hominem ad imaginem & similitudinem nostram...* *Creat̄ Deus hominem ad imaginem & similitudinem suam.* Nam altera illa pluralis & singularis numeri usurpat, Trinitatis mysterium non obscure significat. Figmentum enim est quod respondent Judæi, nemp̄ Deum secum locutum, & se ad agendum excitantem, dixisse, *Faciamus &c.* Unde Basilius homil. 9. in Hexameron: *Erat & tunc in iis que dicere Iudeus solet, cuius obvia, & cognoscibilis omnibus absurditas. Quis enim faber, aut ararius, aut lignarius, solus ipse quidem, nec alio quoquam sibi cooperante sibi patitur, interque sua artis instrumenta defidens, quis, inquam, sibi ipse admiratur, dicens: Faciamus gladium, aut compingamus ararum; ac non potius silentio suam, cum libenter, accommodatam ad artem exequitur operationem: sunt enim insignes profecto nuga, unum aliquem inventiri qui sibi imperet, sive Preceptorum desideret, ac heriluer seipsum vehementerque urgere, & adhortari.*

2. Eandem veritatem probant verba illa Prophetæ Psal. 32. *Verbo Domini cali firmati sunt, & spiritu oris ejus omnis virtus eorum.* Nomine enim Domini intelligitur pater, cuius est Verbum, qui que per Verbum operatur, prima Sanctissimæ Trinitatis, persona. Verbum per quod omnia facta sunt, Filius est, secunda persona. Tertia denique est Spiritus oris Dei, cui perfectio divinorum operum singulari quadam ratione tribuitur. Unde Hieronymus: *Trinitatis majestas his Verbis manifestissime declaratur: Dominus, Verbum, Spiritus Domini.* Et Nyssenus orat. Catechet. cap. 4. *His verbis (inquit) constat Mysterium veritatis, quod dictat esse dicendum Verbum in essentia, & Spiritum in Hypostasi.* Idem Mysterium declaratus Psal. 66. cùm dicitur: *Benedicat nos Deus, Deus noster, benedicat nos Deus, & metuant eum omnes fines terra.* Ubi etiam Hieronymus: *Benedicat nos Deus Pater, Deus noster Filius; ipse enim Deus noster.* Et vocabis, inquit Isaías, nomen ejus Emanuel, id est nobiscum Deus. Deus noster benedicat nos: *Deus Spiritus Sanctus.* Videte Mysterium Trinitatis in uno versiculo comprehensum. Ne verò Deum nominans, tres Deos dixisse putaretur, illico unitatem insinuans, addidit: *Et metuant eum omnes fines terra.*

3. Dcmū Isaiae 6. Seraphim clamat unus ad alterum: *Sanctus, Sanctus, Sanctus, Dominus Deus Sabaoth:* Ubi Trinitas Personarum in nomine *Sanctus* ter repetito designatur; & unitas in essentia illis verbis numeri singularis, *Dominus Deus Sabaoth,*

Sabaoth. Unde praeclarus Ambrosius lib. 2. de fide ad Gratian. cap. 4. Quid sibi vult sub uno nomine sanctitatis trina repetitio? Si trina repetitio, cur una laudatio? Si una laudatio, cur trina repetitio? Trina repetitio cur? Nisi quia Pater Filius, & Spiritus Sanctus, sanctitate unam sunt. Non dixit semel, ne Filium sequestraret; non bis, ne Spiritum Sanctum præteriret; non quater, ne creaturas conjungeret. Et ut ostenderet Trinitatis unam esse Deitatem, cum tertio dixisset Sanctus, Sanctus, Sanctus, addidit singulariter, Dominus Dens Sabaoth.

4. Eadem veritas aperte declaratur in novo Testamento, præsertim Matth. 28. Baptizantes eos in nomine Patris & Filii & Spiritus Sancti. Et 1. Joan. 5. Tres sunt qui Testimonium dant in celo: Pater, Verbum, & Spiritus Sanctus.

Nec quidquam valet Sabellij subterfugium, dicentis ea que in Scriptura distinctionem personarum designant, non ad diversitatem ipsorum personarum in se, sed ad differentiam officiorum, vel actionum ejusdem personæ, debere referri: ita quod eadem persona, prout ingenita, & principium creandi, dicatur Pater; prout incarnata, dicatur Filius; prout sanctificans creaturam, dicatur Spiritus Sanctus; quasi extensio quadam, & dilatatio ejusdem personæ in diversos effectus. Non valet inquam hoc effigium, tum quia Scriptura variis in locis veram Paternitatem & Filiationem in Deo admittit, ut constat ex illo 1. Joan. ultimo, ut simus in vero Filio eius: Ubi autem est vera Paternitas & Filiatione, debet esse diversum suppositum seu persona, cum hac relativè opponantur. Unde egregie Tertullianus contra Præream cap. 10. *Venerari sim, habeam oportet uxorem, non ipse mihi ero uxor: sic etiam ut Pater sim, Filium habeo, non ipse mihi ero Filius.* Tum etiam, quia in Scriptura generatio & processio ponitur in divinis, antecedenter ad omnia creata, & ante incarnationem, & sanctificationem creatura: Filius enim dicitur ante Luciferum genitus, & Divina Sapientia prodidisse ex ore altissimi, ante omnem creaturam, & Verbum esse in principio apud Deum, & per illud omnia fuisse facta: Ergo intra ipsum datur vera & realis personarum distinctio, & non solum ex diversa connotatione aut respectu ad effectus ad extra, vel ad incarnationem. Unde egregie Leo Papa Epist. 93. *Catholica fides Patrem, & Filium, & Spiritum Sanctum, sine confusione indivisos, sine tempore sempiternos, sine differentia credit aequales; quia unitatem in Trinitate, non eadem persona, sed eadem implet essentia.*

5. Eadem veritas triplici potest congruentia suaderi. Prima est: Oportet in Deo perfectam amicitiam repetiri, cum hæc sit perfectio simplex, nulli imperfectioni admixta: Sed amicitia salvare nequit sine reali distinctione diligentis & dilecti, cum hac redamationem & aequalitatem importet, teste Philosopho 5. Ethic. cap. 3, unde Gregorius homil. 17. in Evang. ait charitatem minus quam inter duos haberi non posse: Ergo datur in Deo realis personarum distinctio.

6. Secunda: Summum bonum debet se summo modo communicare: Sed sine reali personarum distinctione, non potest salvare summa Dei communicatio, cum inter communicantem, & illum cui sit communicatio, realis distinctio requiratur: Ergo admittenda est in Deo realis personarum distinctio. Unde Cyrilus lib. 2. Thesauro cap. 1. Non potest esse perfecta Deitas, nisi Filiu habeat, & fructum ex se preferat.

7. Tertia: Deus est felicissimus, unde cum sine

societate, nulla sit perfecta jucunditas, nec vera felicitas, in eo debet dari vera & perfecta societas: At scelus reali personarum distinctione, non potest in Deo esse perfecta societas; cum creature sint Deo dissimiles, & ab æternō non fuerint. Unde S. Thom. hic quæst. 31. art. 3. ad 1. sic ait: *Licet Angeli & anima sanctæ, semper sint cum Deo, tamen si non esset pluralitas personarum in divinis, sequeretur quod Deus esset solus, vel solitarius. Non enim tollitur solitudo, per associationem alicuius quod est extranea natura. Dicitur enim aliquis solus esse in horto, quamvis sint ibi multi plantæ & animalia. Et similiter diceretur Deus esse solus, vel solitarius, Angelis & hominibus cum eo existensibus, si non essent in divinis plures persona: Ergo pluralitas personarum in Deo admittenda est.*

8. Argumenta Sabellianorum sumebantur ex iis Scriptura locis, in quibus Deus solus esse dicitur: Deuteronom. 32. *Videte quod ego sum solus, & non sit alius Deus præter me.* Sed ad hæc facile responderetur, particulam illam *solus*, non removere à Deo nisi pluralitatem Deorum, non verò pluralitatem personarum quæ in una & indivisa essentia subsistunt. Unde egregie Bernardus lib. 5. de confidenc. cap. 8. *Non abducimur ab hac unitatis professione, assertione trium; cum in hac Trinitate non recipias multiplicitatem, sicut nec solitudinem in unitate. Quamobrem, cum dico unum, non me turbat Trinitatis numerus, qui essentiam non multiplicat, non varia, nec partitur. Rursum cum dico tria, non me arguit intuitus unitatis, que illa quacumque tria, seu illos tres, nec in confusionem cogit, nec in singularitatem redigit &c.*

S. II.

Consubstantialitas Divinarum Personarum ex Scriptura ostenditur.

9. De prima persona nemo unquam dubitavit, illam esse verum Deum, nam ut ait Augustinus lib. 2. de Trinit. cap. 13. *Pater Deus est, sicut etiam omnes heretici concedunt.* Quare restat solum probanda Divinitas Filii contra Arrianos, & Spiritus Sancti contra Macedonians, & sic probata manebit, Divinarum Personarum consubstantialitas.

10. Dico ergo primò, secundam Trinitatis personam esse ejusdem substantiæ & naturæ cum Patre.

Probatur primò ex illo Joan. 10. ubi Christus de seipso loquens ait: *Ego & Pater unus sumus, ubi ipsum loqui de unitate essentiæ, constat ex verbis istis immediate præcedentibus: Pater meus quod dedit mihi maius omnibus est, non enim quidquam omnia superat, nisi perfecta divinitas.* Unde Augustinus serm. 56. de Verbis Domini: *Quod ait unum, audiant Arriani; quod ait sumus, audiant Sabelliani; & nec illi aqualem, nec illi alterum negando, sint vani.* Restè etiam nonnulli Scripturæ interpres observant, Christum dicendo: *Ego & Pater unus sumus, seipsum prius nominasse quam Patrem; quod inurbanitatem quandam præ se ferre videretur, nisi hoc dixisset ad evertendam illam hæresim, quam prænoverat in Ecclesia orituram, quæ dicebat Patrem esse Filio, tempore, dignitate, & potentia anteriorem.*

11. Probatur secundò ex illis scripture locis, in quibus Christus dicitur *Verus Deus* 1. Joan. ultimo, *Magnus Deus*, ad Titum 2. *Deus super omnia*, ad Roman. 9. hæc enim aperiò declarant, ipsum non participatione, adoptione, aut imitatione, sed natura sua Deum esse, subindeque Patri æqualem & consubstantiam.

consubstantialem. Unde Apostolus ad Philip. 2. ait. *Non rapinam arbitratus est, esse se æqualem Deo.* Et Psal. 109. ut eadem Filii cum Patre æqualitas designetur, dicitur Filius sedere ad dexteram Patris: *Dixit Dominus Dominu meo, sede a dextris meis, ut ibidem notavit Augustinus. Acutè etiam observavit Chrysologus serm. 58. quod sicut in illo Psalmi Pater dicit Filio, *sede a dextris meis*, ita Pater dicitur sedere a dextris Filii: *Dominus a dextris tuis*, ut denotetur inter Patrem & Filium esse æqualem honoris gradum. *Sic a dextris (inquit) sedet Dei Filius*, ut Pater non sedeat a sinistris: *unica & singularis est divina confessio, ubi superna virtus recipit nihil sinistrum.**

12. Probatur tertio conclusio ex illo Joan. 1. In Principio erat Verbum, & Verbum erat apud Deum, & Deus erat Verbum. Nam ut præclare ait Ambrosius lib. 1. de fide Trinit. cap. 5. *Omnes hereses hoc capite brevi pescator noster exclusit.* Quod enim erat in principio, non includitur tempore, non principio prævenitur, ergo Arrianus conticebat. *Quod autem erat apud Deum, non commixtione confunditur, sed manens Verbi apud Patrem, solida perfectione distinguatur, ut Sabellius obmutescat.* Et Deus erat Verbum. Non ergo in prolatione sermonis, hoc Verbum est, sed in illa cœlestis designatione virtutis, ut confutetur Photinus. *Quod verò erat in principio apud Deum sempiterna Divinitatis in Patre & Filiis inseparabilis unitas edocetur, ut erubescat Endoxius & Eunomius.* Postrem cum omnia per ipsum facta dicantur, ipse conditor novi utique testamenti & veteris designationis, ut Manicheus locum tentationis habere non possit. *Ita pescator bonus in ira unum omnes rete conclusit, ut faceret inhabiles fraudi, quævis essent inutiles captioni.*

Argumenta Arrianorum non erant alicuius ponderis, sic enim arguebant: Pater dicitur major Filio Joan. 14. *Pater maior me est, & 1. ad Corinth. 15. Filius dicitur subiectus Patri, & ad Philip. 1. ipsi obediens; & Marci 15. Christus ait se nescire diem judicij, & Joan. 5. quod non potest a se facere quidquam: Sed hæc stare nequeunt cum æqualitate & consubstantialitate Filii cum Patre: Ergo Filius non est æqualis Patri, nec ei consubstantialis.*

13. Verum si hoc argumentum aliquid probaret, convinceret Filium non esse omnium creaturarum supremam, sicut Arriani assertebant, cum ad Hebreos 2. Christus dicatur minoratus ab Angelis. Sicut ergo ex hoc non sequitur inferioritas Christi respectu Angelorum, nisi tantum ratione humanae naturæ: ita ex eo quod Pater maior Filio dicatur, & Filius ei subiectus & obediens, solum inferius potest, Filium non esse æqualem Patri, secundum humanitatem, non tamen quod non sit ei æqualis, secundum divinitatem. Ad id quod subdividatur de die judicij, dicendum est, Christum illum nescivisse, ut Legatum Patri æterni, & Doctorem gentium, in ordine feliciter ad publicationem; sed veluti sub secreto, & ad non revelandum aliis: quo modo loquendi sepius uti solemus, dum ea rogati quæ sub secreto accepimus, illa nos ignorare respondemus. Unde Hilarius lib. 10. de Trinit. *Hanc nescita dici professo, non est ignorantis infirmitas, sed tacendi dispensatio.* Ad locum vero Joan. 5. responderet S. Thomas hic quæst. 31. art. 4. ad 1. *Quod in hoc quod dicitur, Filius non potest a se facere quidquam, non subtrahit Filio aliqua potestas, quam habet Pater, cum statim subdat, quod quodcumque Pater facit, Filius similiter facit; sed ostenditur, quod Filius habet potestatem a Pare, a quo habet*

naturam. Uno verbo significatur, Christum habere potentiam per generationem, non ut personam ingenitam, sicut Pater.

14. Dico secundò, Spiritum Sanctum esse verum Deum, ac proinde Patri & Filio consubstantialem. Colligitur manifeste ex Scriptura Sacra, in qua plura attribuuntur Spiritui Sancto, quæ non possunt nisi Deo competere. In primis enim dicitur creare mundum, ipsumque replere: Psal. 103. *Emitte spiritum tuum & creabuntur, Sapient. 1. Spiritus Domini replevit orbem terrarum.* Secundò dicitur firmare cœlos, eosque adornare. Psal. 33. *Verbo Domini cali firmati sunt, & spiritu oris ejus omnis virtus eorum.* Job. 32. *Spiritus Domini ornauit cœlos.* Tertiò dicitur scrutari profunda Dei 1. ad Corinth. 2. *Spiritus omnia scrutatur, etiam profunda Dei.* Quartò dicitur habere templum, quod est solius Dei: 1. ad Corinth. 6. *Nescitis quoniam membra vestra templum sunt Spiritus sancti.* Quintò dicitur loqui per os Prophetarum & Sanctorum: 1. Petri 1. *Spiritus sancto inspirati locuti sunt sancti Dei homines.* Sextò dicitur esse beatitudine Angelorum: 1. Petri 1. *Spiritus sancto misericordia de cœlo, in quem desiderant Angeli prospicere.* Demum actuum 5. *Spiritus Sanctus aperte Deus appellatur, dicit enim Petrus Anania: Cur tentavit Sathanas cor tuum memiri Spiritui sancto? Non es mentitus hominibus, sed Deo.*

15. Contra divinitatem Spiritus Sancti duo principiū opponebat Macedonius: primum illud ad Romanos 8. *Spiritus postulat pro nobis:* At si esset Deus, non postularet, sed daret. Secundò illud Joan. 16. *Quicumque audierit loquetur, & annuntiabit vobis:* Sed qui audire debet & instrui, ut aliis loquatur, non est Deus, qui instructione non indiget: Ergo Spiritus Sanctus non est Deus.

16. Ad primum respondetur ex Augustino Epist. 121. Paulum affercere quod Spiritus Sanctus postulet, quia docet nos postulare, unde ibidem subdividitur: *Adjuvat infirmitatem nostram.* Vel etiam dici potest cum S. Thoma, super hunc locum Apostoli, quod Spiritus Sanctus postulat, id est postulantes nos facit: sicut Gen. 22. dicitur: *Nunc cognovi quod timeas Dominum:* id est cognoscere feci.

17. Ad secundum dicendum cum Basilio lib. 1. contra Eunomium, Spiritum Sanctum audire à Patre & Filio ea quæ loquitur, non per instructionem, & disciplinam inferioris ad superioris, sed per communicationem ipsius essentiæ & scientiæ divine, quam à Patre & Filio per æternam propagationem accepit.

CAPUT II.

De cognoscibiliate Mysterij Trinitatis.

1. *I*co primò, Mysterium Trinitatis non posse cognosci lumine naturali.

Probatur primò ex Scriptura & SS. Patribus: dicitur enim Matth. 11. *Nemo novit Filium, nisi Pater, & cui voluerit Filius revelare.* Unde Hormisdas Papa in Epist. ad Justin. Imperat. *Secretum Trinitatis: neque illa visibilium vel invisibilium creaturarum potuit investigare natura.* Quibus verbis aperiò declarat, nullum intellectum humanum, vel angelicum, posse Solo lumine naturali ad hujus Mysterij cognitionem assurgere, imò nec illud suspicari. In cuius rei typum Ezech. 10. Thronus Sanctissimæ Trinitatis dicitur esse positus super capita quatuor animalium; quia nimis (ut notant alii

qui